

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: הודאה לה'

פרשת בשלח

בס"ד | גיליון מס' 267

מדוע שורר אורח זר מאחורי ניידת משטרה באישון ליל?

אז ישיר... (ט"ו, א)

אישרנו אותו, מתוך הבנה כמה הוא טוב. כעת, אנו חווים את רגע הקושי וקשה לנו להבין למה הוא טוב, אבל אי אז בעבר, ידענו גם ידענו שהוא טוב עבורנו באמת, ולכן אישרנו אותו בעצמנו!

ומכאן, שאם נתבונן לרגע שהכל כל כך טוב - הרי שאין לנו כל קושי להודות גם על הקשיים, גם על הכאבים, גם על הדאגות. הרי הכל הוא לטובתנו, אנחנו יודעים זאת, אנחנו בטוחים בזאת, אנחנו רק לא רואים את זה כעת. וכשהכל טוב באמת - כמה הלב מתרונן וגואה בשיר ושבח, חפץ להודות מעומק הלב, לשבח לבורא עולם על כל הטוב הזה!

בעת שירת הים, לאחר הנס הפלאי של קריעת ים סוף, נעמד עם ישראל כולו ומשורר את שירת הים. שירת הים נפתחת במילים 'אז ישיר', כלומר - שבאותו מועד בו התרוננה השירה, לא היתה זו שירה על הנס הזה גרידא, אלא שירה שפרצה אז, וכוללת הרבה יותר...

כי היא כוללת הודאה ושבח על קושי השעבוד במצרים, על הגזירות שפרעה הטיל על בני ישראל, על הגלות הקשה ועבודת הפרך הנוראית. 'אז' - באותו מעמד של קריעת ים סוף, הוסרה הגבלת הראיה ונפקחו העיניים, ובני ישראל יצאו בשירה וזמרה, בהודאה ובתודה, גם על הגלות שהיתה מנת חלקם, גם על הקשיים שחוו בהיותם שבויים במצרים.

כי כשהעיניים נפקחות, המבט מתחדד, הראיה מזדככת, פתאום מבינים שכל מה שנראה בעינינו קשה או בעייתי או מורכב, הכל הוא באמת לטובתנו ולמעננו, ולכן הלב גואה בהודאה על כך. וככל שיהודי מפנים את התובנה הזו גם ברגעי הצער, ככל שיהודי מחדד את ההבנה הזו גם בעת ההתמודדות עצמה - הוא זוכה להודות גם בעת הקושי, להאיר את האתגר באלומת שבח ותודה לה', להעניק לחייו מימד מרגש של תודה לבורא ומימד - גם כשלא קל!

יהודי יקר, אם קשה לך, אם אתה מתמודד, אם הבריאות לא תקינה, אם הילדים מכבידים עליך, אם חוסר בילדים מכאיב לך, אם המינוס בבנק, השכנים, החברים, או כל דאגה אחרת מטרידים אותך - זכור שבעבר אישרת את הקושי הזה, כי אז הבנת שהוא טוב עבורך. ולכן, אף עתה הודה ושבח לבורא עולם על הקושי הזה, ואז תזכה בקרוב לראות שהוא באמת היה לטובתך, ופתרוננו בוא יבוא ברינה, נושא בחובו בשורה מרגשת עליה תוסיף ותודה מעומק ליבך!

ריקוד באישון ליל בצד הכביש...

השעה היתה אחת אחר חצות לילה, בכביש המהיר שמוביל מבורו פארק לליקווד. הכביש הרחב היה ריק באותה שעה, מעט מאוד מכוניות נראו נוסעות בנתיביו. ר' יצחק, יהודי מארץ הקודש ששהה אז בארה"ב, היה הנהג באחת מהמכוניות הללו...

המילים הראשונות בהן פוצח יהודי בבוקרו של יום, כשעיניו עוד חצי עצומות ובטרם נטל את ידיו, הן 'מודה אני'. ומאותו רגע, יומו של היהודי טובב הולך סביב פעמים רבות בהן הוא מודה לה', נותן דרור לרגשותיו ומבטא את תודתו לבורא.

לאחר ה'מודה אני' - כאמור, אנו פוצחים בסבב של ברכות השחר על חסדי ה' ונפלאותיו, החל מהשבת הנשמה, דרך התורה שניתנה לנו במתנה, עובר לתודה על שזכינו להיות יהודים, תודה על האירורים שפועלים בגופינו, על המערכות החכמות שמפעילות אותנו, וכן הלאה... התפילה, ברכת המזון, פרקי התהלים - כל יהודי מודה לבורא במשך היום מאות ואף אלפי פעמים, ובכולן - אם הוא מקדיש לכך את תשומת הלב - הוא חש שההודאה הזו ממלאת את לבו, כובשת את נפשו.

סדר היום אכן מסודר בתחנות רבות של הודאה ושבח לה', ובכולן אנו שמחים לעצור, להתבונן, להביע שבח יקר וגדולה לבורא עולם. הקושי עלול להתחיל כשמשוהו מסתבך, כשאנו ניצבים מול אתגר, כשתקלה משבשת לנו את התוכניות. אז - הקושי יוצר אכזבה ותסכול, תחושות קשות שאינן מעצימות את ההודאה, כי אם ההיפך...

זה באמת לא קל להודות לה' כשדברים לא הולכים כפי שרצינו. בעת מצוקה, כשאדם חש לחוץ, כשטרדה משבשת את מנוחת ידעו - ברגעים כאלה, מי יכול להודות? במצבים כאלה, למי יש פינה חמה בלב לשאוב ממנה רגשות של תודה והוקרה? בהתמודדות כאלה, למי נותרות מילים לבטא בהן תודה ושבח?! הרי לנגד עינינו - הדברים נראים משובשים, מלחיצים, מטרידים, קשים ואף מייסרים. האפשר להודות עליהם? איך?!

אולם, הבה נחשוף תגלית מדהימה, עליה מעיד 'רבינו בחיי' בביאורו לספר דברים פרק כ"ב פסוק ת. בדבריו מגלה הוא רז נסתר מעולם הנשמות. וכך הוא כותב:

כל נשמה יהודית, טרם בואה לעולם הזה, ראתה לנגד עיניה את כל הקורות אותה בעתיד, את כל מה שיעבור עליה כאן, את הקשיים והמהמורות, ההצלחות והכשלונות, רגעי האושר ודקות הכאב, הכל. כל מסלול החיים חשוף, גלוי וידוע, והנשמה רואה את נקודת ההתחלה, את כל התחנות במסלול החיים ותכליתן, ומאשרת את המסלול לפרטי פרטי - מתוך הבנה שגם הקשיים נועדו לטובה, גם למהמורות יש סיבה, גם לאתגרים יש תכלית חיובית.

כלומר: הקשיים, ההתמודדויות, הנסיגות שלנו - אלו אינם 'מכשולים' שאנו נתקלים בהם לראשונה, אלא חלק ממסלול שאנחנו בעצמנו אישרנו! כי אז, למעלה, טרם הגענו הנה, ראינו את תכליתם הנכונה, הבנו למה הם טובים עבורנו, בחרנו בהם כי ידענו שהם הדבר הכי נכון בשבילנו. אלא שעכשיו, כשאנחנו בעולם הזה, מוגבלי ראייה וקצרי מבט, איננו רואים את הסיבות והמטרות של הקשיים שלנו, ולכן אנחנו נלחצים או מוטרדים מהם, לכן אנחנו מודאגים או כאובים מהם.

בעוד האמת לא משתנה: כל מה שאנחנו עוברים כאן, בין מה שנראה לעינינו כטוב ובין מה שנראה לעינינו כפחות טוב - לא רק שהכל טוב באמת, אלא שאנחנו בעצמנו

שתי מילים, מפתח עוצמתי!

שירת הים, שירה שכולה הודאה אותה אנו זוכים לשורר כל יום, טומנת בחובה הזדמנויות רבות לפעול ישועות בכח ההודאה. והרי מי מאיתנו אינו זקוק לישועה כזו או אחרת, בבריאות, בנחת, בפרנסה, בשמחות, בשלוות החיים, באושר תמידי...

לפנינו גילוי מרגש, אשר גילו צדיקים ז"ע על ההזדמנות שלנו: בשירת הים יש צמד מילים, שהן מפתח לחולל פלאים. בסיום הפסוק 'מי כמוכה...' אנו אומרים את המילים 'עושה פלא'. 2 מילים שהן מפתח עוצמתי במיוחד, כי בהן יש שבח על פלאי ה', ניסיון ונפלאותיו, כי אבא שלנו שבשמים - הוא מחולל פלאים!

כל מה שכדאי לעשות, הוא לכוון בעת אמירת צמד מילים זה על ישועה מבוקשת, על נס שאנו זקוקים לו, על בעיה שאנו רוצים 'עושה פלא' יפתור עבורנו... הכוונה במילים 'עושה פלא' על ישועה נכספת, יש בה כח ועוצמה להביא את הישועה הזו, לקרב אותה מאוד!

זו סגולה שכוחה יפה באמירת שירת הים מדי יום ביזמו, ושבעתים - בעת אמירת 'שירת הים' בשבת שירה, השבת הנוכחית. זו סגולה שרבים נושעו בה בעבר, ובעז"ה רבים גם יוושעו בה בעתיד. הבה נצל את עת הרצון הזו, נכוון במילים 'עושה פלא' על ישועה לה אנו זקוקים, ונזכה באמת לראות את פלאי ה' ונפלאותיו, ולהודות לו בכל ליבנו!

ניסוח שמציל חיים!

הפראמדיק שנקרא לטפל במצבו של החולה, הרים ידיים ביאוש. 'אין לי מה לעשות', אמר לבני המשפחה המודאגים, 'חבל אפילו לטרוח לפנות אותו לבית החולים. הוא היה חולה, הפך לחולה מאוד, ועתה מצבו אנוש. תנו לו למות בשקט...' - ביקש, והיטיב את השמיכה על פני החולה המיוסר, שאך בקושי נשם נשימות רפות וחלושות...

בני המשפחה נחרדו מהמילים שבפי הפראמדיק, וידעו היטב כי אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל יתייחס מן הרחמים. החולה שלפניהם הוא אברך צעיר בן 23, לפני כחצי שנה פקדה אותו מחלה קשה, ומאז מצבו הולך ומתדרדר, הולך ומחמיר. כעת נראה כי הוא חולה אנושות, ואף צוותי החירום מיואשים ממצבו הרפואי...

אחד מבני המשפחה ששהה בסמוך, החליט להתאמץ במיוחד כדי לקרוע שערי שמים. הוא ביקש עזרה מכמה בני משפחה וידידים, ויחדיו הם החלו גוררים את האלונקה לעבר חצר ביתו של כ"ק האדמו"ר מריבניץ זי"ע, שנודע כצדיק נשגב ופועל ישועות. בנואם לביתו, אחד מגבאי של הרבי הביט על המשלחת שבמרכזה ניצבת לה האלונקה, והפטייר לגבאי אחר: 'וכי הם לא יודעים שהרבי מקבל רק אנשים חיים?!'...

חיש מהר הבינו בני המשפחה כי הרבי אינו בבית, התברר כי הוא הלך לטבול במקווה. הם החליטו להמתין לו על אם הדרך המובילה מביתו למקווה, ואכן, כעבור כמה דקות נראתה דמותו העילאית צועדת לעבר הבית, כשגופו מתנועע בדקות ונהרה על פניו. כשהרבי הבחין באלונקה שלפניו, עיניו נפקחו לרווחה והוא בחן את החולה במבט מעמיק, כשבני המשפחה מתארים באוזניו את מצבו האנוש...

הרבי הביט בבני המשפחה ובחולה לסירוגין, עצם את עיניו לרגע, ואז פתח ואמר: 'ראו נא! אחד מכם יישאר עם החולה לשמור עליו ולהתפלל לרפואתו, וכל היתר יעלו בדחיפות לבית המדרש הסמוך, ופשוט יודו לבורא עולם על 23 שנים נפלאות ובריאות להן זכה האיש, על כל מה שהספיק בשנותיו הצעירות, על כל מה שהצליח להשיג...'.

אני מדגיש! - שב הרבי והבהיר, 'כל התפילה בבית המדרש, תהיה בנוסח של הודאה ושבח על 23 שנים טובות, בריאות, שמחות ועליזות, בהן החולה שלפנינו זכה ליהנות מחיים מאושרים. רק מי שנותר לצד החולה יתפלל לרפואתו, ואף אני אשוב ואלך למקווה, להתפלל עליו משם!' - סיים הרבי, ושב למקווה, כדרכו לפעול ישועות בטבילתו במקווה...

שעה ארוכה השתהה הרבי במקווה, כשבני המשפחה מבצעים את הוראותיו בדיוקנות. אחד נשאר לשמור על החולה והתפלל לגורלו, אך הוא היה היחיד. כל האחרים התכנסו בבית המדרש, אמרו פרקי תהלים של הודאה ושבח, אמרו את ההלל בלי ברכה, הוסיפו 'נשמת' נרגש מעומק הלב - כל תפילותיהם היו בהודאה לה' הטוב על 23 שנות בריאות ושמחת חיים שהיו נחלתו של החולה שעתה חייו תלויים לו מנגד...

כשהרבי שב מהמקווה, הסתמן על פניו חיוך קל. הוא פנה לבני המשפחה והפטייר: 'נו, אם מודים להשם כל כך הרבה, מן הסתם נדרשת גם סעודת הודאה מכובדת... נמתין נא שהחולה ישוב לאיתנו, ונערוך כאן סעודת הודאה מפוארת, להודות לבורא רפואות על חסדו עמנו!'

למותר להוסיף, כי כך קם והיה. אם לפני כמה שעות נטען שאין סיבה לקחתו לבית החולים כאשר נותרו לו שעות חיים בודדות - הרי שבחלוף כמה שעות הוא הובהל לבית החולים, לאור שיפור במצבו. חלפו עוד כמה שבועות עד שיצא ממנו מהלך על שתי רגליו, בריא ומחוייך, אז התיישב בראש השולחן בסעודת הודאה נרגשת, לצד הרבי מריבניץ זי"ע...

אם אנו נתקלים בקושי בחיים, אם משהו מסתבך לנו - הבה ניזכר בסיפור הזה, נראה את דמותו של החולה האנוש שחזר לחיים. הרבי מריבניץ גילה לנו סוד: אם התפילה נערכת בנוסח של הודאה, עד מהרה היא הופכת לסעודת הודאה... אם מודים לה' ומשבחים אותו - נפתחות דרכים חדשות וניסיות לישועה הנכספת...

הבה נאמץ את הכלי הזה, להודות לה', לשבח, לפאר, בכל עת - ובפרט בעת קושי. כי ההודאה לה' היא רגש שאם מתבוננים בו הוא פורץ מאליו, צריך רק לשים לב אליו - ולתת לו לפעול, בפרט בעת מצוקה או קושי. וככל שגברה להודות לה', ככל שליבנו ישא את השבח והתודה לבורא כל עולמים על חסדו ונפלאותיו וגם על הקשיים שלנו - כך נזכה לראות במהרה בחסד ה' ובישועות גלויות, עליהם נוסף ונודה מעומק הלב!

הכביש היה ריק, רחב, מואר ונוח, ומבלי משים הוא לחץ על דוושת הגז בלי לראות מה קורה בלוח המחוונים. השילוב של השעה, הכביש הריק, הרכב הלא מוכר ואי הכרת החוק - גרמו לכך שהאיץ יותר מדי, הרבה יותר מדי. בדרך כלל ר' יצחק שומר חוק - ובעיקר שומר על חייו, אולם הפעם לא שם לב שהוא נוהג במהירות של למעלה מ-150 קמ"ש, בקטע בו המהירות המותרת היא 80 קמ"ש בלבד.

לפתע הבחין כי רכב נצמד אליו מאחור, נוסע אחריו באורות כבויים. לפתע הרכב שמאחוריו הדליק פנסים, ואילו היו פנסים כחולים מהבהבים. ר' יצחק הבין שהסתבך, הוא רק לא העריך עד כמה. השוטר סימן לו לעצור בצד הדרך, ר' יצחק עוצר, מכבה מנוע, וממתין לשמוע מה יעלה בגורלו. האם השוטר יסתפק בקנס, או מי יודע מה עוד...

השוטר ניגש אליו, ביקש את הרישיון ואת מפתחות הרכב, הסביר כמה דברים באנגלית - שפה די זרה לר' יצחק, רשם את שרשם, והודיע לר' יצחק כי הרכב מושבת כאן ועכשיו, המפתחות ממתניגים אצל קצין המשטרה המקומי, יחד עם הרישיון שיופקד אצלו. בין המילים הבין ר' יצחק כי מהירותו היתה כה מופרזת, עד שהחוק המקומי קובע כי במצבים כאלה הרכב מושבת מיידית, והנהג נקרא לחקירת משטרה - בסיומה יוכרע האם ומתי להשיב לו את מפתחות הרכב ורישיון הנהיגה...

ר' יצחק מבין שהסתבך כהוגן, והרבה יותר: הרי הוא אינו מקומי, השפה זרה עבורו. הוא עכשיו על אם הדרך, בטבורו של כביש מהיר, והשעה אחר חצות לילה. אם אינו יכול להתקדם מכאן ברכב - הרי שהוא נשאר כאן, תקוע, עד להודעה חדשה. איך ייצא מכאן? למה יתקשר? מי יבוא לסייע לו? הרי אינו מכיר אנשים המתגוררים בסביבה, ואפילו להיעזר בזרים אינו יכול, בשל קשיי השפה. רבונו של עולם, הוא נושא עיניים לשמים זרועי הכוכבים שמעליו, מאין יבוא עזרי?

באנגלית הרצוצה שבפיו, מנסה ר' יצחק לדבר על לבו של השוטר, להסביר לו את חומרת המצב. הוא מנסה לתאר כי הוא תייר, אין מי שיעזור לו, זה מסוכן עבורו להישאר כך, זרוק בצד הכביש באישון ליל. השוטר אוטם אוזניו משמוע, נוטל את הרישיון והמפתחות, ושב לניידת - להנפיק דו"ח מסודר על האירוע.

ר' יצחק ניצב לבד בצד הכביש, ומתחיל להרהר איך כל זה קרה לו. איך יתכן שנהג זהיר כמוהו, יסתבך בנסיעה כה מופרזת, ודווקא בארץ זרה, בכביש רחוק ממקום יישוב, ובאישון ליל. הוא מהרהר דקה או שתיים, ונזכר כי כבר מזמן לא אמר תודה לה' על כל הנסיעות שהוא מצליח לנסוע בשלום, על כל הפעמים שהוא מגיע למחוז חפצו בקלות, על כל ההזדמנויות שהדרכים מאירות לו פנים...

ועל אתר, הוא פתח באמירת 'מזמור לתודה' נלהבת, בשיר ובניגון. נפשו כמו משתפכת על חיק בוראה, כשהוא מודה לה' על חסדו וטובו הגדול עד הנה, שכן הוא בריא, ורואה, ויכול לנהוג, ויש לו רכב, והוא מגיע ממקום למקום, וסכנות הדרך חולפות מעליו ולא מזיקות לו, וכן הלאה...

בעיצומו של לילה, בטבורו של כביש ביניעירוני כפרברי ניו יורק, עומד יהודי של צורה, שר ומזמר, עיניו זולגות דמעות אושר ונפשו יוצאת במחול. לצידו הרכב הכבוי בו נסע, ומאחוריו ניידת משטרה בתוכה שוטר חמור סבר שהזעיף לו פנים, אבל מה כל אלה מול גל ההודאה לה' ששוטף את לבו, מרגש אותו ומרגין את נשמתו...

הוא מסיים את הפעם הראשונה, ואז את הפעם השנייה, ומוסיף פעם שלישית. 10 פעמים הוא עומד ומשורר 'מזמור לתודה', ברגש, בלהט, בהשתפכות מעומק הלב, שוכח לגמרי מהמצב המוזר והבעייתי בו הוא נתון. עד שהשוטר האמריקאי ניגש אליו בשנית, מוריד אותו בחזרה לקרקע המציאות...

'אוקיי, אומר השוטר, 'הבנתי. באמת זה לא לעניין להשאירך כאן כך. הא לך בחזרה את מפתחות הרכב והרישיון, ומצורף בזה קנס על סך 85 דולר. להבא תנהג בזהירות!' - מסכם השוטר, נכנס לניידת, מנתיע ונוסע...

ולר' יצחק לא נותר אלא להמשיך ולשורר 'מזמור לתודה', בפעם האחת עשרה הלילה. הנה כי כן, הוא ראה בעיניו כיצד ההודאה לה' הצילה אותו, השיבה לו את הרישיון והמפתחות לאחר שכבר נגזר דינם, וגורלו כמעט נחרץ לצאת מטבור הכביש הביניעירוני באישון ליל... ה'מזמור לתודה' חילץ אותו מכאן, זה הזמן לשוב ולהודות לה'!

את הסיפור שמענו מר' יצחק בעצמו, והמסר שבפיו מהבהב כפנסים כחולים באישון ליל: מעלתה וסגולתה של ההודאה לה', ידועות ומפורסמות לכל. מפתיע להיווכח בכל פעם מחדש, כיצד ההודאה לה' בעיצומו של הקושי, התודה הנרגשת תוך כדי ההתמודדות - הם כלים רבי עוצמה, שיש להם כח להוציא יהודי ממצוקתו, לגאולו מבעיותיו, להושיעו באמת.

אחים יקרים, אם אנו חשים בקושי, הבה נאמץ את ההודאה. נודה לה' על מה שטוב, וגם על מה שגרמה פחות טוב. על כל חסד שהוא עושה עימנו, ובפרט - על הקושי המסוים הזה, שיש בו חסד נסתר. וככל שנודה לה' ונשבחו על רוב חסדו וטובו עמנו - כך נזכה לראות עין בעין בישועתו ובטובתו, ונזכה להוסיף להודות לו על חסדיו הרבים!